మిలిటెన్సీకి తప్పుడుభాష్యం

రచయిత : కె. బాలగోపాల్

తీవ్రవాదాన్నీ, టెర్రరిజాన్నీ కలిసికట్టుగా ఎదుర్కోవాలని ప్రపంచదేశాలు పదే పదే ప్రకటిస్తుంటాయి. పని గట్టుకొని ఇతర దేశాలలో సాయుధ మిలిటెన్సీని ప్రోత్సహించే కొన్ని దేశాలను మినహాయించి, తక్కిన దేశాలకు ఈ విషయంలో ఏకాభిప్రాయం ఉంది.

కానీ ప్రభుత్వాలు ఎన్నిసార్లు ఎంత గంభీరంగా ప్రకటనలిచ్చినా, తీర్మానాలు చేసినా ఇది సులభంగా తీరే సమస్యకాదు. 20వ శతాబ్దం సెలవు తీసుకుంటూ 21వ శతాబ్దానికి తన వారసత్వంగా అందిస్తున్న సమస్యలలో ఇదొకటి. నిజానికి ఇది రాబోయే రోజులలో మరింత తీవ్ర రూపం తీసుకునే అవకాశం ఉంది. ప్రపంచ దేశాలన్నీ ఇప్పుడు ప్రపంచబ్యాంకు ఆదేశాల మేరకు అమలు చేస్తున్న ఆర్థిక పునర్వ్యవస్థీకరణ విధానాల వల్ల 'తీవ్రవాదం', 'టెర్రరిజం' అని పిలవబడే రాజకీయ సమస్యలు పెరిగే అవకాశం, ఇప్పుడులేని కొత్త ప్రాంతాలలో మొలకెత్తే అవకాశం కూడా ఉంది.

అసలు వీటిని 'సమస్యలు' అని మాత్రమే భావించడంలోనే లోపం ఉంది. రాజకీయ మిలిటెన్సీ వల్ల ప్రజలకే సమస్యలూలేవని కాదు. కానీ ఆ మిలిటెన్సీని ప్రధానంగా సామాజిక పునాది ఉన్న రాజకీయ విషయంగా అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. ప్రభుత్వాలు ఈ అవగాహన పెంచుకోలేని పక్షంలో 21వ శతాబ్దం చాలా హింసను చూడబోతుంది.

మనదేశాన్నే ఉదాహరణగా తీసుకొని దీనిని వివరించ వచ్చు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన పదేళ్లకు మనదేశంలోని మొదటి సాయుధ రాజకీయ పోరాటం నాగాలాండ్‌లో మొదల యింది. ఆ తరువాత పదేళ్లకు నక్సలైట్ ఉద్యమం బెంగాల్‌లో మొదలయి బీహార్‌కు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు పాకింది. ఇంకొక 15 సంవత్సరాల తరువాత పంజాబ్‌లోనూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన నలభై ఏళ్లకు కాశ్మీర్‌లోనూ రాజకీయ మిలిటెన్సీ అంకురించింది. బాబ్రీమసీదు కూల్చివేత తరువాత దేశంలో అనేక చోట్ల సాయుధ నిరసన చర్యలకు పాల్పడే ముస్లిం యువకుల గుంపులు ఏర్పడ్డాయి.

దీని నంతా 'టెర్రరిజం' అనీ, 'తీవ్ర వాదం' అనీ తిట్టి పోసుకున్నా, ప్రజలందరూ ఒక్కు మ్మడిగా దీనిని వ్యతిరేకించాలని ఉద్ఘోషించినా, ప్రపంచదేశాలు కలిసికట్టుగా దీనిని వ్యతిరేకించాలని నెలకొకసారి తీర్మానాలు చేసినా ఇదెక్క డికీ పోదు. కనీసం అర్థం కూడా కాదు. 'జనజీవన స్రవంతి' లోకి రమ్మని ఈ మిలిటెంట్లకు మన ప్రభుత్వం తరచుగా పిలుపు ఇస్తుంటుంది. ఆ స్రవంతిలోకి రానందుకు వారిని నిందిస్తుం టుంది. కానీ నిజానికి ఈ మిలిటెన్సీ 'జనజీవన స్రవంతి'కి దూరంగా ఉన్న ప్రజల నుండి - లేదా దూరంగా ఉన్నామన్న బలమైన భావన గల ప్రజలనుండి పుట్టాయి.ఆ విషయాన్ని గుర్తిం చినప్పుడు ఇవి 'సమస్యలు'గా కనిపించవు.

మిలిటెన్సీవల్ల ప్రజలకు ఏ సమస్యలూ లేవని చెప్పడం నా ఉద్దేశ్యం కాదు. సాయుధ పోరాటరాజకీయాలకు ఎంత న్యాయమైన కారణమైనా ఉండవచ్చునుగాక, అది తీసుకునే రూపం వల్ల దాని సామాజిక పునాది అయిన ప్రజలకు సహితం అనేక సమస్యలు వస్తాయి. వాటిని ఏకరవు పెట్టనవసరం లేదు. కానీ ఆ సమస్యలనే సర్వం చేసి దానిని నిందించడంలో బొత్తిగా అర్థం లేదు. నాగాలాండ్ నుండి కాశ్మీర్ దాకా మిలిటెన్సీకి 'తీవ్రవాదం' అనీ 'టెర్రరిజం' అనీ పేరు పెట్టి నిందించి సాధించిన ఫలితమేమీ లేదు - ప్రజలను విపరీతంగా హింసించడం తప్ప.

నాగాలాండ్, పంజాబు, కాశ్మీర్‌ల ప్రస్తావన వచ్చేసరికి మన భూభాగం, మనదేశ సమగ్రత, అఖండత మొదలయిన భావనలు ముందు కొస్తాయి. చాలా ఆవేశం కూడ వస్తుంది. కానీ మన దేశ సరిహద్దుగా మనం భావించేది చాలా వరకు బ్రిటిష్ వలస పాలకుల కల్పన. సరిహ ద్దును నిర్ణయించడంలో వారు కొంతమేరకు చారిత్రకంగా సంక్రమించిన విభజన రేఖలను ఆశ్రయించారు. కానీ కేవలం తమ పాలనా సౌలభ్యం కోసం, లేక వ్యూహాత్మక భద్రతా ప్రయోజనాల కోసం గీసిన విభజన రేఖలు కూడా కొన్ని చోట్ల సరిహద్దులో భాగమయ్యాయి. అవి చారిత్రకంగా, సాంస్కృతికంగా కృత్రిమ మైనవి. వాటిపట్ల కూడ మనం 'దేశభక్తి' పెంచు కొని ఆవేశపడడం వల్ల తమ ఇష్టా యిష్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా మన సరిహద్దులోపల ఇరు క్కున్న ప్రజల మాటలు వినడానికి సహితం మనం సిద్ధంగా లేము.

నాగా ప్రజలు ఏ రోజు ఏ అర్థంలోనూ భారతదేశంలో భాగం కాదు. వాళ్లను పూర్తిగా లోబరచుకునే ప్రయత్నం మొగలాయి పాలకులు సహితం చేయలేదు. సాంఘికంగా, సాంస్కృతికంగా నాగాలు పొరుగున ఉన్న ఉత్తర బర్మా ఆదివాసీ తెగలకు సన్నిహితులు. వాళ్ల ఇష్టాయిష్టాలతో సంబంధంలేని చారిత్రక కారణాలవల్ల నాగాలకూ ఆ తెగలకూ మధ్య భారత - బర్మాల సరిహద్దు రేఖ ఏర్పడింది. సరిహద్దు రేఖ కొంచెం ఇటువైపు ఉండి ఉంటే నాగా ప్రజలు బర్మాలో ఉండేవారు. వారి స్వాతంత్ర్య కాంక్ష భారత దేశభక్తికి కాక బర్మాదేశభక్తికి శత్రువు అయి ఉండేది. దేశభక్తికి సరిహద్దురేఖలను ప్రమాణం చేసుకునేటట్టయితే ఆ మాటకు అర్థం ఇంత చంచలంగా ఉంటుంది.

కాశ్మీర్ ఎప్పటినుండో భారత భూభాగంలో భాగమంటూ మనవాళ్లు ఆవేశపడు తుంటారు గానీ ఆ మాట అనే అవకాశమైనా ఉందంటే దానికి కారణం బ్రిటిష్ వలస పాలకులు కాకతాళీయంగా తీసుకున్న ఒక నిర్ణయం. జమ్ము-కాశ్మీర్, లాహోరు రాజధానిగా గల సిక్కు రాజ్యాలలో భాగంగా ఉండేది. మహా రాజా రంజిత్ సింగ్‌ను బ్రిటిష్ వాళ్లు ఓ ంచిన తరువాత

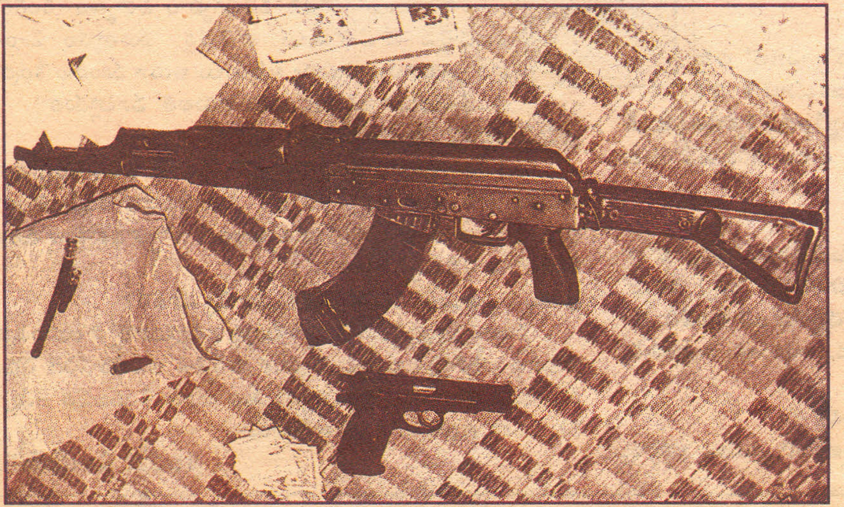

అతని రాజ్యంలోని పంజాబు ప్రాంతాన్ని నేరుగా బ్రిటిష్ పాలిత ప్రాంతంలో కలుపుకున్నట్టే జమ్ము-కాశ్మీర్‌ను కూడా కలుపుకొని ఉన్నట్టయితే, దేశ విభజన సందర్భంగా పంజాబులోని ముస్లిం మెజారిటీ ప్రాంతం పాకిస్తాన్‌కు పోయినట్టే జమ్ము-కాశ్మీర్ లోని ముస్లిం మెజారిటీ ప్రాంతంకూడా 1947 లోనే పాకిస్తాన్‌లో కలిసేది. ఈ రోజు పాకిస్తాన్ ఆక్రమిత కాశ్మీర్‌గా మనంపిలుచుకునే ప్రాంతమే కాక ఈ రోజు ఇండియాలో ఉన్న జమ్మూ కాశ్మీర్ రాష్ట్రంలోని పెద్దభాగం కూడా ఆనాడే పాకిస్తాన్‌లో కలిసి ఉండేది. మనమంతా నలభై ఏళ్లుగా దేశభక్తి పెంచుకొని ఆవేశపడుతున్న కాశ్మీర్‌లోయ (ఇక్కడ 95 శాతం పైగా ముస్లింలే) మొత్తంగా పాకిస్తాన్‌లో కలిసిఉండేది. ఈ మధ్య కాలంలో మనం చాలా ఆవేశపడిన కార్గిల్ జిల్లా కూడా పాకిస్తాన్‌లో కలిసిఉండేది. కార్గిల్‌కు దక్షిణాన ఉన్న 'లే' జిల్లా, జమ్ము ప్రాంతంలో దోబీ, ఉధంపూర్ జిల్లాలను మినహాయించిన భూభాగం మాత్రం ఇండియాలో ఉండేవి.

సరిహద్దురేఖల చుట్టూ అల్లుకున్న దేశభక్తి పునాదులు ఇంత చంచలమైనవి.

బ్రిటిష్ వాళ్ళు జమ్ము-కాశ్మీర్‌ను బ్రిటిష్ పాలిత ప్రాంతంలో కలుపుకోకుండా, సిక్కు రాజ్యంమీద చేసిన యుద్ధంలోతమకు లోపాయ కారీగా సహకరించి తన యజమానికి ద్రోహం చేసిన రాజా గులాబ్‌సింగ్‌కు పారితోషికంగా దానిని జాగీరుగా అప్పగించారు. అందువల్ల 1947 వచ్చేనాటికి, 76 శాతం ముస్లింలుగా ఉన్న జమ్ము-కాశ్మీర్ రాష్ట్రాన్ని గులాబ్‌సింగ్ వారసుడు హరిసింగ్ భారతదేశంలోకి తీసుకురాగలిగాడు, మనం ఆ భూభాగాన్ని గురించి దేశభక్తి పెంచుకోగలిగాము.

మన ఆవేశం ఎంత అసంబద్ధమైనదో చెప్పడం కోసం ఈ విషయాలు ప్రస్తావిస్తున్నాను గానీ,ఇక్కడ న్యాయాన్యాయాలు నిర్ణయించవలసింది చరిత్రలో ఏం జరిగిందన్న దాన్ని బట్టికాదు. ఆ ప్రాంత నివాసులయిన ప్రజల ఆకాంక్షలను బట్టి ఏ ప్రజలకైనా స్వయం నిర్ణయాధికారం ఉంటుందని అంతర్జాతీయ పౌర రాజకీయ హక్కుల ఒడంబడికలోని మొట్టమొదటి అధికరణం అంటుంది.

నాగా ప్రజలు 1947లోనే భారత దేశంలో తాము భాగంకాదన్న అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. బ్రిటిష్ వలసవాదులు నాగా ప్రాంతాన్ని కూడ 'ఇండియా' అనే తమ వలసలో భాగంగా కలిపి పరిపాలించినంత మాత్రాన, వాళ్లు వెళ్లిపో యిన తరువాత కూడా నాగాలు 'ఇండియా'లోనే ఉండాలని ఏమీలేదన్నారు. అప్పుడు మన ప్రభుత్వం వాళ్ళను కేవలం పదిసంవత్సరాలు వేచి చూడమని కోరింది. నచ్చకపోతే వెళ్ళిపోవచ్చునంది. కానీ, 1957 వచ్చేసరికి నాగా ప్రజలు తమ అభిప్రాయాలు మార్చుకో వడానికి సిద్ధంగాలేరని గ్రహించిన భారత ప్రభుత్వం ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ నాగా ప్రాంతాన్ని భారతదేశం నుండి బయటకు పోనిచ్చేదిలేదని ప్రకటించింది. నాగా యువకులు భారత రాజ్యంతో ప్రత్యక్ష పోరాటానికి సిద్ధపడ్డారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన పదేళ్ళకే మన దేశంలో మొదటి సాయుధ పోరాటం మొదలయింది. దీనికి 'వేర్పాటువాదం' అని పేరు పెట్టాము. తీవ్రవాదం అన్నాము. టెర్రరిజం అన్న మాట ప్రచారంలోకి వచ్చిన తరువాత టెర్రరిజం అన్నాము. కానీ నాగా ప్రజల బలమైన జాతీయ కాంక్షలో దానికి మూలం ఉందని మాత్రం గుర్తించలేదు.

40 సంవత్సరాలకు పైగా భారత సైన్యం నాగా మిలిటెన్సీని ఎదుర్కొని పోరాటం చేస్తూనే ఉంది. భయంకరమైన అత్యాచారాలకు పాల్పడింది. వేలమందిని చంపింది. అటు నాగా మిలిటెంట్లుకూడ భారతసైన్యం మీదనే కాక తమకు అడ్డంవచ్చిన వారందరిపైనా హింసప్రయోగించారు.

సైనిక బల ప్రయోగంతో పాటు ఇంకొక వ్యూహాత్మక ప్రయోగాన్ని కూడా భారత ప్రభుత్వం చేపట్టింది. అదేమిటంటే భారత రాజ్యానికి అనుకూలమైన వర్గాన్ని నాగా ప్రజలలో తయారు చేసుకోవడం, అభివృద్ధి పేరిట వారి చేతిలో నిధులు బాగా పెట్టడం, ఈ ప్రయోగాన్ని చేపట్టిన క్రమంలో అవినీతిమయమయిన వర్గమొకటి ఆ ప్రాంతంలో తయారయింది.

అయినప్పటికీ మిలిటెన్సీ తగ్గలేదు. దానికి నాగాలాండ్‌లో ఆకర్షణ తగ్గలేదు. ఈ దశాబ్దంలో భారత ప్రభుత్వం మరింత నీచమైన ఎత్తుగడకు ఒడిగట్టింది. ఇదేమిటంటే నాగాలతో సంప్రదాయంగా వైరం ఉన్న కుకీ జాతిని రెచ్చగొట్టడం, నాగా-కుకీ కలహాలు భయంకరమైన రూపం తీసుకున్నాయి. ఒకరిని ఒకరు ఊచకోత కోసుకున్న సంఘటనలనేకం జరిగాయి. నాగా పోరాటకారులు సహితం భారత ప్రభుత్వం రచించిన 'ట్రాప్'లోనే పడ్డారు. కుకీలను ఒక జాతిగానే భారత ప్రభుత్వ ఏజెంట్లుగా ప్రకటించి వారిపైన ప్రతీకారం తీర్చుకోసాగారు.

ఈ రకరకాల చావువార్తలు పత్రికలలో అనునిత్యం వస్తుంటాయి. నాగాలాండ్‌లో ఒక టెర్రరిస్టు సమస్య లేక 'వేర్పాటువాదం సమస్య' ఉందన్న అభిప్రాయం ఇతర ప్రాంతాలలో బలపడుతుంది. నాగా ప్రజలు మనకందరికీ ఒక సమస్యగా కనిపిస్తారు. కానీ నిజానికి అసలు సమస్య వాళ్లది. బలవంతంగా తమను తాము 'భారతీయులు'గా భావించుకోవాలని మనం వాళ్లను కోరడంతో సమస్య మొదలయింది. ఈ సత్యాన్ని మనం గుర్తించలేనంతకాలం వారి సమస్య పరిష్కారంకాదు.మనకు 'టెర్రరిస్టు సమ స్య' పోదు.ఈలోపల నాగాలాండ్ హింసకు రక్తపా తానికీ అవినీతికీ రాజకీయ అవకాశవా దానికీ నిలయంగా మారి వికారంగా తయారవు తుంది.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన పదేళ్ళకే మన దేశంలో మొదటి సాయుధ పోరాటం మొదలయింది. దీనికి 'వేర్పాటువాదం' అని పేరు పెట్టాము. తీవ్రవాదం అన్నాము. టెర్రరిజం అన్న మాట ప్రచారంలోకి వచ్చిన తరువాత టెర్రరిజం అన్నాము. కానీ నాగా ప్రజల బలమైన జాతీయ కాంక్షలో దానికి మూలం ఉందని మాత్రం గుర్తించలేదు.

'నక్సలైట్ సమస్య' ఈ కోవకు చెందిన రెండవ సమస్య. భారత రాజ్యం కల్పించే రాజకీయ అవకాశాల పరిధిలోనే ఆ రాజ్యంపైన పోరాటం చేస్తే దానిని కూలదోయడం సాధ్యం కాదన్న అభిప్రాయానికొచ్చిన కమ్యూనిస్టుల రాజకీయ నిర్ణయం దాని ఆవిర్భావానికి మూలం. నాగా, కాశ్మీర్ తదితర జాతి పోరాటాల లాగ ఈ పోరాటలక్ష్యం ఏ సామాజిక వర్గంలోనయినా మెజారిటీ ప్రజల లక్ష్యమని నమ్మడానికి ఆధారాలేమీ లేవుగానీ ఈ లక్ష్యసాధనకోసం ప్రజలను సమీకరించడానికి మార్క్సిస్టు-లెనినిస్ట్ పార్టీలు అనుసరించే సాంఘిక ఆర్థిక పోరాటాలు, లేక చర్యలకు విశేష ఆదరణ, ఆకర్షణ ఉన్న సంగతి ఎవరూ కాదనలేరు. భారత రాజ్యం ఇవ్వగల హక్కులతోనూ కల్పించగల సంక్షేమంతోనూ చేరుకోలేకపోతున్న అట్టడుగు వర్గాల ప్రయోజనాలను మిలిటెంట్ ఉద్యమాల ద్వారా గానీ మిలిటెంట్ల బలప్రయోగం ద్వారా గానీ సాధించే పోరాటంగా నక్సలైట్ ఉద్యమం ఉనికిలోకి వచ్చింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో అనేక మార్పులకు ఇది తోడ్పడింది. మన రాష్ట్రంలో ఆదివాసీలకు సంబంధించిన కొత్త సంస్కరణలూ, చట్టాలూ 1970 తరువాత ఉనికి లోకి రావడానికి ప్రధాన కారణం పార్వతీపురం ఏజెన్సీలో ఆదివాసీలు పునాదిగా నడిచిన నక్సలైట్ ఉద్యమం. తెలంగాణాలో చట్టాలకంటె సామాజిక సంబంధాలలో ఎక్కువ మార్పు తీసుకొచ్చాయి మార్క్సిస్టు-లెనినిస్ట్ పార్టీలు. తెలంగాణ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మధ్య యుగాలను పోలి నడుస్తుండిన దొరల ఆర్థిక పెత్తనాన్నీ కులపెత్తనాన్నీ అదుపు చేసి పేదలు, దళితులు, ఆదివాసీలు తలెత్తుకు తిరిగేటట్టు చేయగలిగాయి.

అయితే నక్సలైట్ ఉద్యమం పాత్ర అక్కడే ఉండిపోలేదు. వారు తమ రాజకీయ లక్ష్యానికి ఎంత మద్దతు సమీకరించగలిగారో తెలీదుగానీ, రాజ్యాంగ యంత్రానికి ఒక ప్రత్యామ్నాయ బలప్రయోగ కేంద్రంగా ఈ రోజు అనేక ప్రాంతాలలో వారు ఉన్నారనేది వాస్తవం. రాజ్యాంగ యంత్రం మొత్తం మీద ధనవంతులకూ బలవంతులకూ అనుకూలంగా ఉండగా నక్సలైట్ పార్టీలు మొత్తంమీద పేదలకూ పీడి తులకూ అనుకూలంగా ఉన్నాయి. ఈ రెండు బలప్రయోగ కేంద్రాలు పోటాపోటీగా ప్రజలను తమ అదుపులో ఉంచుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నాల ఫలితం నిత్యం వివిధ హింసాత్మక ఘటనల రూపంలో పత్రికలలో వస్తుంటుంది. కానీ దానివెనక ఉన్న సామాజిక ఆర్థిక పరిస్థితులను చూడకుండ హింసను మాత్రమే చూస్తే పూర్తి అవగాహన ఏర్పడదు.

ప్రభుత్వంవైపునుండి ఈ హింస ప్రధానంగా మిలిటెంట్లనూ సానుభూతి పరులనూ ఎత్తుకుపోయి కాల్చిచంపే ఎన్‌కౌంటర్ల రూపంలో ఉంది. ప్రతీ సంవత్సరం మరింత ఎక్కువ మందిని చంపుతున్నా 'నక్సలైట్ సమస్య' పరిష్కారం కాకపోయినప్పటికీ ప్రభుత్వంలో ఎటువంటి పునరాలోచనాలేదు. దీని ఫలితమే మిటంటే ఏ తెలంగాణ పీడిత ప్రజానీకం సమస్యలయితే నక్సలైట్ ఉద్యమానికి ఆస్కారం కల్పించాయో ఆ ప్రజలే తమ పిల్లలను ఏ రోజు పోలీసులెత్తుకుపోయి చంపుతారో అని భయపడుతూ బతికే వికృతమైన పరిస్థితి నెలకొంది.

ప్రస్తుతం దేశంలోని అన్ని రాజకీయ పార్టీలూ ఆమోదిస్తున్న నూతన ఆర్థిక విధానాల ఫలితంగా సమాజంలో అసమానతలు, అభద్రత, నిరుద్యోగం పెరిగే ప్రమాదం ఉంది. అప్పుడు ఎం-ఎల్ పార్టీలు ఈ రోజు నిర్వహిస్తున్న ప్రత్యామ్నాయ బలప్రయోగకేంద్రం పాత్రకు ఆదరణ, ఆకర్షణ పెరిగే అవకాశం ఉంది. తమ ఉనికి కోసమే ఇప్పటికంటె ఎక్కువ సంఖ్యలో ప్రజలు వారి దరి చేరవచ్చు. దీనిని 'తీవ్రవాదానికి

ఏ తెలంగాణ పీడిత ప్రజానీకం సమస్యలయితే నక్సలైట్ ఉద్యమానికి ఆస్కారం కల్పించాయో ఆ ప్రజలే తమ పిల్లలను ఏ రోజు పోలీసులెత్తుకుపోయి చంపుతారో అని భయపడుతూ బతికే వికృతమైన పరిస్థితి నెలకొంది.

సహకరించడం' అనే నేరస్వభావం గల చర్యగా మాత్రమే అర్థం చేసుకునే మన పాలకులచేతిలో, తెలంగాణ ఈ రోజు అనుభ విస్తున్న హింసకంటె రేపు రెండింతలు బాధకు గురయ్యే ప్రమాదం ఉంది.

ఆ తరువాత పంజాబ్ వంతు వచ్చింది. నాగాలాండ్‌లోనూ, కాశ్మీర్‌లోనూ స్థానిక ప్రజానీకంలోని మెజారిటీ ఆకాంక్షల నుండి మిలిటెన్సీ పుట్టింది. పంజాబులో మిలిటెన్సీ పంజాబీల లోనే కాదు, సిక్కులలో సహితం అంతటి విశాలమైన మద్దతు ఉన్న ఉద్యమంకాదు. అయినప్పటికీ ఒక బలమైన సాంఘిక అసంతృప్తి దాని వెనక ఉందని విశ్లేషకులందరూ గుర్తించారు. హరితవిప్లవం నుండి వచ్చిన ఆధునీకరణ తీసుకున్న వికృత సామాజిక రూపాల పట్ల వ్యక్తమైన నిరసన దానికి మూలం అని కొందరు, ఒక దశదాకా పురోగమించిన హరిత విప్లవం ఆపైన ముందుకు పోలేక పోవడంవల్ల మిగిల్చిన నిరసన మూలమని మరికొందరు, హరిత విప్లవం వల్ల సంపదబాగా పెంచుకున్నవారి రాజకీయ అసహనం, లేక అహంకారం దానికి మూలమని ఇంకొందరు విశ్లేషించారు. చెప్పుకోదగ్గ విషయమేమిటంటే పంజాబీ సిక్కు మిలిటెన్సీని సామాజికంగా అర్థంచేసుకునే ప్రయత్నం చేసిన వారందరూ అది హరిత విప్లవానికి గల సామాజిక రాజకీయ పర్యవసానాలతో ముడిపడి ఉందనే భావించారు. ఇప్పుడు దేశవ్యాప్తంగా అదే నమూనాలోని అభివృద్ధిని సరళీకరణ, గ్లోబలైజేషన్‌ల పేరిట మనపాలకులు నిర్విచక్షణగా ప్రోత్సహిస్తున్నారు కాబట్టి అటువంటి పరిస్థితులు పునరుత్పత్తి అయ్యే ప్రమాదం చాలా ఉంది. గతాన్ని గురించి సహేతుకమైన అవగాహన ఉండి ఉంటే భవిష్యత్తులో కొంత మెలకువగా వ్యవహరిస్తారని ఆశించడానికి ఆస్కారం ఉండేది.

కానీ పంజాబు మిలిటెన్సీని మన 'అభివృద్ధి నమూనా'తో ముడిపడిన విషయంగా మన పాలకులు భావించలేదు. కేవలం గుడ్డి మతోన్మాదం నుండి పుట్టిన క్రూరత్వంగా దానిని అర్థంచేసుకొని అంతే క్రూరంగా దానితో వ్యవహరించారు. అటు ఖలిస్తాన్ పోరాటంకూడా మనదేశంలో ఏ మిలిటెంట్ పోరాటమూ ప్రదర్శించని క్రూరత్వాన్ని ప్రదర్శించింది. అనాలోచితమైన చర్యలకు, విచ్చలవిడి హింసకూ పాల్పడింది. దానికి జవాబుగా ప్రభుత్వం అంతే విచ్చలవిడిగా ఎదురుదాడులు చేసింది. హంతక ముఠాలను చేరదీసి ఖలిస్తాన్ జనంపైన హింసాకాండకు పాల్పడింది. ఎవరు మిలిటెంట్లో ఎవరు నకిలీ మిలిటెంట్లో ఎవరు పోలీసులు చేరదీసిన సర్కారీ మిలిటెంట్లో ఎవరు తెల్లబట్టల పోలీసులో తెలియని భయంకరమైన పరిస్థితి 1980ల చివరి సంవత్సరాలలో పంజాబులో నెలకొనింది. జలంధర్, లూధియానాల వంటి నగరాలలో సహితం సాయంత్రం అయిదు దాటితే పరిచయస్తులు కూడా ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడుకోవడం మానేసి అనుమానం నిండిన దృక్కులతో గబగబా ఇల్లుచేరుకునేవారు. ఏదో ఒక రాజకీయ వాసన ఉండి ఆ నాలుగయిదేళ్ళ కాలంలో ఎవరి చేతిలోనూ చావకుండా బయటపడిన పంజాబీలు అదృష్టవంతులనే చెప్పుకోవాలి.

కాశ్మీర్‌లో మిలిటెన్సీ ఆఖరున వచ్చింది గానీ బహుశా నాగాలాండ్‌ను మినహాయిస్తే వేరే ఎక్కడా మిలిటెన్సీకి ప్రజలలో అంతలో తయిన మద్దతులేదు. ప్రభుత్వం ప్రతిచర్యకూడా ఇంతక్రూరంగా వేరే ఎక్కడాలేదు. ఎందుకంటే 'కాశ్మీర్ సమస్య' భారత-పాకిస్తాన్‌ల వైరంతో ముడిపడి ఉంది. ముడిపడి ఉండడమేమిటి; దానికిదే పునాది. వేరే ఏ విషయంలోనయినా మనదేశ పాలక పార్టీలలో ఏ ఒక్కటైనా కొంచెం హేతుబద్ధంగా వ్యవహరిస్తుందేమోగానీ పాకిస్థాన్

ప్రస్తావన వస్తే మెదళ్లకు తాళాలు పడిపోతాయి. 'ఒక్క అంగుళంకూడా వెనక్కి తగ్గేది లేదం'టూ వీరదేశభక్తి ప్రకటించడం తప్ప మన దేశ రాజకీయవేత్తలకు పాకిస్తాన్ విషయంలో ఒక విధానమంటూ లేదు. ఈ మూర్ఖత్వానికి పాపం కాశ్మీరీలు బలవుతున్నారు. కాశ్మీర్ గురించి వాస్తవాలు ఎంత వివరంగా చెప్పినా, అంతా నిజమేకావచ్చుగానీ పాకిస్థాన్ దుర్మార్గాన్ని మరచి పోలేముకదా' అని మనవాళ్లు కొట్టిపారేస్తారు.

'రోజా'వంటి సినిమాల ఫలితంగా కాశ్మీరీ మిలిటెన్సీ క్రూరమైన మతోన్మాద మూర్ఖత్వానికి చిహ్నంగా నిలిచింది. ఈ రోజు కాశ్మీర్‌లో పోరాటం చేస్తున్న మిలిటెంట్లలో మూర్ఖులూ మతోన్మాదులూ చాలా మంది లేకపోలేదుగానీ కాశ్మీర్ సమస్య మూలాలలో మూర్ఖత్వంలేదు, మతోన్మాదం అసలే లేదు. నిజానికి కాశ్మీరీ ప్రజాజీవిత సంస్కృతిలోనే ఆ లక్షణాలు చాలాతక్కువ. ఒక ప్రజానీకానికి మొత్తంగా సద్గుణాలుగానీ దుర్గుణాలుగానీ అంటగట్ట డంలో అర్థం లేదు. అయితే ఒక్కొక్క జీవిత సంస్కృతిలో కొన్ని లక్షణాలు ఎక్కువ, కొన్ని తక్కువ ఉంటాయి. ఈ అర్థంలో కాశ్మీరీలలో మృదుత్వం, స్నేహశీలం, పరస్పర సహనం మొదలయిన గుణాల పాలుఎక్కువే. తమను ఈరోజు ద్వేషానికీ ఉన్మాదానికీ ప్రతీకలుగా భారతదేశమంతటా భావిస్తున్నారన్నది కాశ్మీరీలకు బాధేకాక విస్మయం కూడా కలిగిస్తుంది.

నిజానికి 1947లో పాకిస్తాన్ బలవంతంగా కాశ్మీర్‌ను ఆక్రమించుకోవాలని ప్రయత్నం చేసినపుడు కాశ్మీర్‌లే బలంగా ప్రతిఘటించారు. అది పాకిస్తాన్‌మీద ద్వేషంతోకాదు, తమ స్వాతంత్ర్యం మీద ప్రేమతో. అప్పటి పరిస్థితిలో పాకిస్తాన్ దాడి నుండి తమనుతాము రక్షించుకోవాలంటే ఇండియాలో భాగం కావడం తప్పనిసరి అన్న రాజు హరిసింగ్ అభిప్రాయంతో కాశ్మీరీలూ ఏకీభవించారు గానీ ఆ ఆపద తీరిపోయిన తరువాత స్వతంత్రంగా ఉండాలన్నదే అధికభాగం కాశ్మీరీల అభిప్రాయం. వాళ్ళు ఆ అవకాశమేకోరారు. మనపాలకులు అదే హామీ ఇచ్చారు. కానీ ఒక కారణం కాకపోతే మరొక కారణం చెప్పి భారత పాలకులు ఆ హామీని అమలు చేయలేదు. పైగా ఆ హామీ గురించి భారత కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని నిలదీసే రాజకీయ శక్తుల గొంతు నొక్కి, 'విలీనం' శాశ్వతం అని చెప్పేవారిని మాత్రమే మన వాళ్లు కాశ్మీరీ రాజకీయాలలో బతకనిచ్చారు. స్వాతంత్ర్య కాంక్షను విడనాడని పాపానికి దీర్ఘకాలం జైలుపాలయి, జైలు బయట ఉన్నప్పుడు కూడా రాజకీయ స్వేచ్ఛకు దూరమయిన ప్రముఖ కాశ్మీరీ నాయకుడు షేఖ్ మహమ్మద్ అబ్దుల్లా.

నలభై ఏళ్ల ఈ ప్రహసనం 1989లో అతి తీవ్రరూపం తీసుకున్న తరువాతే కాశ్మీరీ యువకులలో చాలా మంది పాకిస్తానీ నుండి సైనిక శిక్షణ, సహాయం తీసుకొని భారత ప్రభుత్వం మీద పోరాటం చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. మొదట్లో ఈ పోరాట కారులలో ఎక్కువ భాగం స్వతంత్ర కాశ్మీర్‌ను కోరుకున్నావారే. కానీ వారికి సహాయ సహకారాలు అందివ్వడం పాకిస్తాన్‌కు ఇష్టం లేదు కాబట్టి కొంత కాలానికి పాకిస్తాన్ అనుకూల మిలిటెంట్ల సంఖ్యే పెరిగింది. కానీ కాశ్మీరీ సమాజంలో మాత్రం పాకిస్తాన్‌లో విలీనం కావాలన్న కాంక్షకంటే స్వతంత్ర కాశ్మీర్‌ను సాధించాలన్న కాంక్షే ఎక్కువ.

మన ప్రభుత్వం మాత్రం కాశ్మీరీ పోరాటాన్ని పాకిస్తాన్ కుట్రగానే అర్థం చేసుకోదల చుకుంది. సైన్యాన్ని, పారా మిలిటరీని పెద్ద సంఖ్యలో దించి విపరీతమైన నిర్బంధకాండతో దానిని ఎదుర్కొంటున్నది. ఒక మూడేళ్ళుగా బలవంతంగా ఎన్నికలు జరపగలుగుతున్నది గానీ అంతకంటె ఈ పదేళ్లలో సాధించిందేమీ లేదు. అయితే ఎంత లేదన్నా 60 వేల మంది కాశ్మీరీలు ఈ క్రమంలో చనిపోయారు.

'రోజా'వంటి సినిమాల ఫలితంగా కాశ్మీరీ మిలిటెన్సీ క్రూరమైన మతోన్మాద మూర్ఖత్వానికి చిహ్నంగా నిలిచింది. ఈ రోజు కాశ్మీర్‌లో పోరాటం చేస్తున్న మిలిటెంట్లలో మూర్ఖులూ మతోన్మాదులూ చాలా మంది లేకపోలేదుగానీ కాశ్మీర్ సమస్య మూలాలలో మూర్ఖత్వంలేదు, మతోన్మాదం అసలే లేదు.

పంజాబులో చేసినట్టు కాశ్మీర్‌లో కూడా భారత ప్రభుత్వం తనకు లొంగిపోయిన మిలిటెంట్లతో వివిధ సర్కారీ మిలిటెంట్ గ్రూపులను తయారు చేసింది. వాటిని కాశ్మీరీల పైకి వదిలింది. వాళ్లు హత్యలు చేసినా, రేప్‌లు చేసినా, దొంగతనాలు చేసినా వాళ్లను ఎవరూ ఏమీ అనరు. పోలీసులొక వేళ అరెస్టు చేసినా సైన్యం విడిపిస్తుంది. వాళ్లనుండి భారత ప్రభుత్వం కోరుకునేది ఏమిటంటే వాళ్లు మిలిటెంట్ల సానుభూతిపరులను పట్టుకొని చంపాలి, సైన్యంతోపాటు మిలిటెంట్ల పట్టివేత చర్యలలో పాల్గొని తమకున్న పాత సంబంధా లన్నిటినీ సైన్యం సేవలో వినియోగించాలి.

కిరాయినేరస్తుల మూకలను తయారుచేసి మిలిటెంట్లపైన, వారి సామాజిక పునాది అయిన ప్రజలపైన ప్రయోగించడం భారత ప్రభుత్వం ఒక విధానంగానే 'అభివృద్ధి' చేసిందని గుర్తించలేమో, చట్టబద్ధపాలనకు పూర్తిగా విరుద్ధమైన ఈ చర్యను నిత్యం చట్టాన్ని గురించి మాట్లాడే ప్రభుత్వం ఆశ్రయించడం ఎబ్బెట్టుగా తోస్తుందేమో. చట్టబద్ధపాలన గురించి మన పాలకులకుండే అవగాహన అక్కడికి చేరుకుందని అనుకోవలసి ఉంటుంది మరి.

అయితే దీనికి పునాది అంతకంటె అభ్యంతరకరమైన వ్యూహంలో ఉంది. అదేమిటంటే రాజకీయ మిలిటెన్సీని ఎదుర్కోవాలంటే దాని సామాజిక పునాదిపైన దాడిచేసి ఆ ప్రజలను భయభ్రాంతులు చేయాలి, హింసించాలి, విసిగించాలి అనేది. అప్పుడు వారు మిలిటెన్సీకి దూరం అయి మిలిటెన్సీ ఆ రకంగా బలహీనపడుతుందని ఈ వ్యూహం భావిస్తుంది. రాజకీయంగా జవాబు చెప్పవలసిన మిలిటెంట్ పోరాటాలకు, వాటి పునాది అయిన ప్రజలను హింసించడం ద్వారా జవాబు చెప్పడం చాలా అనాగరికమైన ఆలోచన. కానీ అదే మన ప్రభుత్వ నీతిగా ఉంది.

ఈ నీతితో మనం 21వ శతాబ్దంలోకి పోతున్నాం. రాజకీయ మిలిటెన్సీ రాబోయే రోజులలో పెరిగే అవకాశమే తప్ప తగ్గే అవకాశమేమీ లేదు కాబట్టి ఇది తీవ్రంగా ఆందోళన చెందవలసిన విషయం. ప్రభుత్వం ఈ ఆలోచన నుండి మనల్ని పక్కకు తిప్పడానికి మిలిటెంట్లు ఆయుధ సంపత్తి గురించి, హింసాత్మక చర్యల గురించి చర్చపెడుతుంది. అదంతా వట్టి అబద్ధమనికాదుగానీ, మిలిటెంట్ల దగ్గర ఎంత విధ్వంసకశక్తిగల ఆయుధాలున్నా అవన్నీ ప్రభుత్వాలు తమ సైనిక అవసరాలకోసం తయారుచేసుకొని 'బ్లాక్ మార్కెట్' ద్వారా మిలిటెంట్ల చేతిలోకి పోయిన నమూనాలేనని మరచిపోకూడదు. ఏ సైన్యం ఎక్కడా చేయని విధ్వంసం ఏ మిలిటెంట్లూ ఎక్కడా చేయలేదు. ఏ సైన్యమూ ఎక్కడా ధరించని ఆయుధాలు ఏ మిలిటెంట్ల దగ్గరా లేవు. ఇది రాజకీయ సాయుధ పోరాటాల హింసను తక్కువచేసి చూపడం కోసం చెప్తున్న మాటకాదు. విషయాన్ని గురించి కొంచెం స్థిమితంగా చూడడం అవసరమని గుర్తు చేయడం కోసం చెప్తున్న మాట.

స్థిమితంగా చూసినప్పుడు మనకు కనిపించేది మిలిటెంట్ల చేతిలోని ఆయుధాలు కావు. వారి వెనక ఉన్న ప్రజలు, ప్రజా సమస్యలు. ఆ ప్రజలకు వారే ప్రతినిధులనిగానీ, వారి మాటలన్నీ ప్రజలమాటలేనని గానీ అనుకోనక్కరలేదు, ఒప్పుకోనక్కరలేదు. వారు చేసే హింసనంతా సమర్థించవలసిన అవసరమూ లేదు. అయినప్పటికీ ఈ మేరకు వాస్తవాలను చూడాలి, వాస్తవికంగా అర్థం చేసుకోవాలి. ఇక మీదటయినా ఈ స్పృహ మన ప్రభుత్వాలకు మనం కల్పించలేకపోతే కొత్త సహస్రాబ్ది మరింత రక్తసిక్తంగా ఉండే ప్రమాదం ఉంది. ●